

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi A.R. i P.B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku o sygn. V ACa 2436/24, z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2026 r.,

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn. V ACa 2436/24, nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. przyznaje A.R. i P.B. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sumę pieniężną w wysokości po 2 000 (dwa tysiące) złotych na rzecz każdego z nich, za okres od 25 maja 2023 r. do 9 czerwca 2026 r.;

3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej w sprawie o sygn. V ACa 2436/24, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia zwrotu akt;

4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz A.R. i P.B. o kwotę 400 (czteryście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;

5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz A.R. i P.B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz

z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;

6. oddała skargę w pozostałym zakresie.

Paweł Księżak   Krzysztof Wiak   Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem oznaczonym datą 23 marca 2026 r. A.R. i P.B. (dalej: „Skarżący”) reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika r.pr. M.V. wnieśli skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gdańsku Wydziałem V Cywilnym w sprawie o sygnaturze V ACa 2436/24 z powództwa Skarżących doszło do przewlekłości z winy Sądu;
2. nakazanie Sądowi Okręgowemu w Gdańsku podjęcia czynności w terminie 7 dni od zwrotu akt po rozpoznaniu skargi, w szczególności poprzez wydanie rozstrzygnięcia wobec złożenia obszernych stanowisk przez strony postępowania i przeprowadzenia wszystkich istotnych dla niniejszej sprawy dowodów;
3. zasądzenie na rzecz każdego ze Skarżących od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwot po 10 000,00 zł;
4. zasądzenie na rzecz Skarżących od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W treści uzasadnienia wskazano, że sprawa w II instancji trwa od 5 września 2024 r., tj. od daty wpłynięcia apelacji pozwanego do Sądu, a przebieg postępowania cechował się długimi okresami braku aktywności ze strony Sądu, a także zupełnie nieuzasadnionymi przerwami pomiędzy kolejnymi czynnościami procesowymi, m.in. poprzez brak wyznaczenia terminu rozprawy do dnia złożenia skargi, opóźnienia w doręczeniu pism, brak podejmowania niezbędnych czynności procesowych w odpowiednich ramach czasowych. Skarżący uzyskali informację, że orientacyjny termin wydania zarządzenia o wyznaczeniu rozprawy to III kwartał

2025 r., jednak do dnia złożenia skargi nadal Sąd nie podjął żadnych działań w tym kierunku.

Zdaniem Skarżących w sprawie prowadzonej pod sygn. akt V ACa 2436/24 przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku, Wydziałem V Cywilnym, zostały spełnione wszystkie kryteria świadczące o wystąpieniu nieuzasadnionej zwłoki.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Treść skargi oraz przytoczona w niej sygnatura akt V ACa 2436/24 wskazują, że skarga dotyczy postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku, mimo błędnego oznaczenia w uzasadnieniu Sądu Okręgowego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się

łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06).

Z analizy akt sprawy wynika, że przedmiotowe postępowanie zostało zainicjowane pozwem Skarżących, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy 25 maja 2023 r. Sąd I instancji wydał wyrok 29 maja 2024 r. Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany, która wpłynęła do Sądu Okręgowego 31 lipca 2024 r. i wraz z aktami została przekazana do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 26 sierpnia 2024 r. Tego samego dnia sprawę zarejestrowano w repertorium ACa i przeprowadzono losowanie sędziego referenta. Zarządzeniem z 22 września 2024 r. dokonano kontroli apelacji pod kątem spełnienia wymogów formalnych, zawiadomiono strony o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy i doręczono odpis apelacji pełnomocnikowi powodów. 10 października 2024 r. wpłynęła odpowiedź powodów na apelację. Następnego dnia Sąd Apelacyjny w Gdańsku wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia. 12 listopada 2024 r. wpłynęło zażalenie pozwanego na powyższe postanowienie. Zarządzeniem z 19 listopada 2024 r. doręczono odpis zażalenia pełnomocnikowi powodów. 20 listopada 2024 r. przeprowadzono losowanie sędziego referenta

do rozpoznania zażalenia. Postanowieniem z 3 grudnia 2024 r. oddalono zażalenie. 5 grudnia 2024 r. wpłynęła odpowiedź powodów na zażalenie. Zarządzeniem z 8 stycznia 2025 r. akta sprawy odłożono na oczekujące na wyznaczenie rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu. Pismami, które wpłynęły do sądu 15 kwietnia 2025 r. i 23 maja 2025 r. powodowie wnieśli o wyznaczenie rozprawy apelacyjnej. Zarządzeniem z 30 maja 2025 r. poinformowano pełnomocnika powodów, że sprawy są wyznaczane według kolejności ich wpływu do referatu sędziego, a czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy obecnie przekracza 2 lata.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku wystąpiła przewlekłość postępowania. Sąd Apelacyjny od 3 grudnia 2024 r. do dnia złożenia skargi nie podejmował jakichkolwiek czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, a bezczynność Sądu wynosiła ponad 15 miesięcy.

Wskazywane przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przyczyny długiego oczekiwania na rozpoznanie sprawy apelacyjnej, odnoszące się do znacznego wpływu spraw oraz braków kadrowych, nie uzasadniają zaistniałej zwłoki. Nie budzi wątpliwości, że przewlekłość postępowania jest kategorią obiektywną, a obowiązkiem państwa jest zagwarantowanie, by sprawy osób podległych jego jurysdykcji toczyły się bez zbędnej zwłoki. Obowiązkiem Państwa jest zatem zapewnienie takiego sposobu funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, aby rozstrzygnięcie sprawy nie trwało dłużej niż to jest konieczne (postanowienia Sądu Najwyższego z: 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21). Dla strony czy też uczestnika postępowania nie ma znaczenia, gdzie tkwi źródło przewlekłości postępowania: czy w zaniedbaniach i opieszałości sądu, przepracowaniu czy objętości referatu sędziego, czy też w państwie, które nie przyjęło odpowiednich rozwiązań w celu zapobieżenia systemowej przewlekłości postępowań. Zła organizacja wymiaru sprawiedliwości, brak odpowiedniego budżetu czy też zbyt duża ilość spraw przypadająca na jednego sędziego nie powinny obciążać uczestników postępowania. Prawem strony każdego postępowania jest bowiem zgodnie z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, aby odbyło się ono w rozsądnym terminie. Odpowiedzialność za przewlekłe

prorowadzenie postępowania spoczywa na Państwie, nawet wówczas, gdy nie sposób odpowiedzialności za taki stan rzeczy przypisać – jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – konkretnemu sędziemu kierującemu postępowaniem, czy sędziemu pełniącemu obowiązki administracyjne w zakresie organizacji pracy sądu lub wydziału. Przewlekłość postępowania w niniejszej sprawie wynika bowiem z systemowej wadliwości organizacji funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Należy też stwierdzić, że wskazywane przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przyczyny długiego oczekiwania na rozpoznanie sprawy apelacyjnej, odnoszące się do znacznego wpływu spraw oraz braków kadrowych, choć wyjaśniają powody zwłoki, to jednak jej nie usprawiedliwiają.

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżących stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczony rekompensaty (2000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 25 maja 2023 r. (prezentata Sądu Okręgowego) i nadal się nie zakończyło, to przyjmując kwotę 500 zł za każdy rok trwania postępowania oraz uwzględniając specyfikę niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącym sumę pieniężną w wysokości po 2000 zł za okres od 25 maja 2023 r. do 9 czerwca 2026 r. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania Skarżącym pełnej żądanej przez nich kwoty w wysokości po 10 000 zł. Sąd w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku wyznaczenie w sprawie o sygn. V ACa 2436/24 rozprawy w terminie 3 miesięcy od dnia zwrotu akt.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w pkt. 1 i 2 sentencji postanowienia.

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 4 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt. 5 postanowienia orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2026, poz. 118).

Paweł Księżak   Krzysztof Wiak   Mirosław Sadowski

[r.g.]